

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ МИНУЛОГО ТА СЬОГОДЕННЯ

Т. І. ПАУСТОВСЬКА, канд. екон. наук, доц.,
доц. кафедри економіки, організації та управління підприємствами
Криворізький національний університет, м. Кривий Ріг

Поняття «глобальні проблеми», «глобалістика», які увійшли в науковий оборот в останню чверть ХХ ст. визначилися як проблеми, які мали відношення до кожної людини окремо і до людства в цілому. Вивчаючи і минуле, і сьогодення необхідно спробувати зрозуміти які історичні долі чекають людську цивілізацію, які ще небезпеки планетарного масштабу його підстерігають. Особливу злободенність ці питання набувають в нинішній період – період Всесвітньої епідемії коронавірусної хвороби, яка отримала назву COVID-19.

Та повертаючись на поріг ХХІ ст., коли людство вже не могло замикатися на якихось локальних проблемах, тому що процеси інтернаціоналізації всіх боків людського життя об'єктивно підвели його до глобальних масштабів тих проблем, які перед ним стояли. Перспективи розвитку людської цивілізації традиційно пов'язували з економічним і соціальним прогресом, а на початку ХХІ ст. також і з можливостями рішення загальнолюдських проблем (охорона прав людини, проблема здоров'я людства, продовольча проблема, забезпечення сировинними і паливно-енергетичними ресурсами, екологія, збереження миру). Всі перераховані проблеми поділили на дві системи: суспільство – природа і людина – суспільство. В системі суспільство – природа особливу злободенність набули проблеми ресурсів, енергетичного голоду та екології, оточуючого середовища. За останні десятиліття ці проблеми не зменшилися, але людство їх поступово вирішує шляхом запровадження альтернативних енергетик (використання біогазу, мала теплоенергетика, геліоенергетика, геотермальна енергетика, природні енергетичні ресурси). Проте екологічна проблема, знищення лісів і стан повітряного середовища, відходи промислового виробництва, особливо радіоактивні відходи – всі ці і багато інших факторів дозволяють вважати екологічну проблему однією із найбільш актуальних і невирішених до нині.

Людство, на жаль, виділяло і до тепер виділяє неймовірні ресурси на озброєння та ведення війн, створило найбільш витончені і масові форми знищення людей. Але і без війн, мільйони людей вмирають від голоду та недоїдання, у харчах використовуються шкідливі хімікати, забруднюється вода тощо. Отже, давно прийшов час замислитися чи варто людям через свої амбіції та прагнення світового лідерства будь-яким способом знищувати самих себе своїми ж руками, чи буде шляхетніше залишити після себе слід тим, що направити ці мільйони на збереження і покращення життя на Землі як людського, так і природного.

Пандемія, зумовлена вірусом COVID-19, показала людству, що ми безсилі, навіть із наявністю сучасних технологій, перед глобальними катаклізмами, які нас наздоганяють і мстять за недбалість та неповагу до

природи. Ситуація з корона вірусом вже призвела до тисячних людських втрат у всьому світі, наклала суттєві обмеження на соціально-культурне життя населення і кардинально змінила тренди глобальної економіки. На сьогодні важко спрогнозувати, які остаточні людські жертви та економічні втрати зазнають держави в коротко-, середньо – і довгостроковій перспективі. Проте важливо розглянути окремі прогнози економічного розвитку та заходи, які вибрані урядами провідних країн світу для подолання негативних наслідків пандемії COVID-19. Це дасть змогу сформувати реальне бачення можливого перебігу економічних процесів, які безпосередньо матимуть вплив на рівень соціально-культурного життя населення.

Міжнародний валютний фонд на кінець ще березня 2020 р. мобілізував \$ 1 трлн для допомоги країнам, які зазнали фінансово-економічних втрат від поширення пандемії коронавірусу. На ту мить, по допомогу до МФВ звернулися вже 80 країн. На сьогодні ці цифри суттєво зросли і невпинно зростатимуть в подальшому.

Вже цілком зрозуміло всім, що криза, яку світ переживає, у результаті поширення COVID-19, є загальносвітовою і вдарить по усіх країнах з відкритою ринковою економікою. Прогнози, які робилися ще рік, пів року тому, почали втілюватися в життя, зокрема: падіння офіційної зайнятості, падіння реального ВВП, суттєві втрати економіки, втрати бюджету, виходячи з падіння зайнятості (оцінюються за єдиним соціальним внеском і податком на доходи фізичних осіб), падіння середньорічного курсу національних валют щодо долара.

Водночас, експерти зазначають і позитивні моменти, особливо для України, адже зростає попит на аграрну продукцію (яка складає 40 % експорту України). Він не скоротиться і не передбачається падіння цін на дану продукцію. Однак, окремі країни можуть обмежити ввіз продукції іноземного походження з метою недопущення поширення вірусу. Крім цього, експерти Atlantic Council підготували добірку принципів, які допоможуть українській економіці знову стати на ноги після корона вірусу, зокрема:

- 1) сприяти зростанню малого та середнього бізнесу;
- 2) сприяти розвитку громадянського суспільства;
- 3) створити сприятливі умови для іноземців: і для бізнесу, і для туризму.

Результати проведеного дослідження дають можливість стверджувати, що економічна криза, спровокована пандемією COVID-19, зачепила усю світову економіку. Кожна країна прямо чи опосередковано відчуває негативний вплив коронавірусу на свою фінансово-економічну систему [1, с. 31-32].

Цей вірус справді набув глобальних масштабів і показав, в черговий раз, людству, що саме глобалізація основних форм людської життєдіяльності і створення єдиного економічного, соціального та екологічного просторів будуть в змозі вирішувати і дану проблему, і майбутні проблеми подібного масштабу, чому і буде присвячене XXI століття.

Література:

1. Долбнева Д. В. Вплив COVID-19 на економіку країн світу. *Проблеми економіки*. 2020. № 1 (43). С. 20-33.